

«Жамантұз-Бабеке» ЖШС Солтүстік Қазақстан облысы Уәлиханов ауданындағы Жамантұз ас тұзы кен орнындағы тау-кен жұмыстарының жоспарына» ықтимал әсерлер туралы есепке ескертулер мен ұсыныстардың жиынтық кестесі

Жиынтық кестені жасау күні: 11.10.2022 ж.

Жиынтық кестені жасау орны: ҚР ЭК ЭГТРМ СҚО бойынша экология департаменті

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның атауы: ҚР ЭГТРМ ЭРБК СҚО бойынша экология департаменті

Мүдделі мемлекеттік органдардың ескертулері мен ұсыныстарын жинау туралы хабарламаның күні: 15.09.2022 ж.

Мүдделі мемлекеттік органдардың ескертулері мен ұсыныстарын беру мерзімі: 15.09.2022-05.09.2022 ж.

Мүдделі мемлекеттік органдардың ескертулері мен ұсыныстары:

№	Мүдделі мемлекеттік орган	Ескертулер мен ұсыныстар
1	«Уәлиханов ауданы әкімінің аппараты» КММ	Ұсынылған жоқ -
2	«СҚО әкімдігінің Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» КММ.	Ескертулер мен ұсыныстар жоқ.
3	Департамент санитарно-эпидемиологического контроля Северо-Казахстанской области Комитета санитарно-эпидемиологического контроля Министерства здравоохранения Республики Казахстан	«Жамантұз» ас тұзын өндіру жөніндегі объектіні салу кезінде «тамақ өнімдерін өндіру жөніндегі объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 28 сәуірдегі № ҚР ДСМ -36 бұйрығымен келісемін: 2 тарау. Объектілерді салуға, жобалауға, реконструкциялауға, қайта жабдықтауға, қайта жоспарлауға, қайта бейіндеуге, кеңейтуге, жөндеуге және пайдалануға беруге арналған жер учаскесін таңдауға қойылатын талаптар Құрылыс, жобалау, қайта құру үшін жер учаскесін таңдау, объектілерді қайта жабдықтау, қайта бейіндеу, қайта жоспарлау, кеңейту, жөндеу және пайдалануға беру «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» 2001 жылғы 16 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 20-бабының 23-16) тармақшасына сәйкес сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің талаптарына сәйкес айқындалады (бұдан әрі – сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер) Кодекстің 46-бабына, Ереженің 16 – тармағының 132-1) тармақшасына сәйкес бекітілетін санитариялық-эпидемиологиялық нормалау құжаттарына (бұдан әрі- нормалау құжаттары) және осы Санитариялық қағидаларға сәйкес жүзеге асырылады. 6. Жер учаскелерінде объектілерді жобалауға және салуға жол берілмейді:

		1) оларды бұрын мал қорымдары, улы қалдықтарды көму орындары, полигондар, ассенизация алаңдары, зираттар, сонымен қатар топырақтың органикалық және химиялық ластануы; 2) радиациялық қауіпсіздік нормативтерінен асып кету; 3) жер учаскесінде сібір жарасы бойынша топырақ ошақтарын стационарлық қолайсыз пункттерді орналастыру; 4) су тасқыны болуы мүмкін аймақтарда санитариялық-қорғау аймағын, санитариялық алшақтықтарды ұйымдастыру мүмкіндігінің болмауы; 5) сумен жабдықтау көздерін санитарлық қорғаудың бірінші аймағында орналастыру; 6) көмір және басқа шахталардың тас үйінділерін қауіпті аймақтарда орналастыру. 6 тармақ, 5 тармақша Санитарлық қорғау аймағының көлемін белгілеу үшін адамның тіршілік ету ортасына әсер ету көзі болып табылатын объектілер үшін санитарлық қорғау аймағын негіздеу жобасын әзірлеу қажет. Объектілердің аумағында қуаты аз объектілерді қоспағанда, көлікке бөлек кіру және шығу көзделеді. Тиеу-түсіру алаңдары, теміржол және автомобиль платформаларынан өтетін жолдар, құрылыс материалдарын, отынды, қаптаманы (ыдысты) сақтауға арналған алаңдар, автокөлікке арналған жолдар мен жаяу жүргіншілер жолдары тегіс су өткізбейтін жабдыкталады, қатты жабыны бар. Тамақ өнімдерін қабылдау-жөнелту үшін шикізат пен дайын өнімді тасымалдауға арналған бөлек жүк көтергіштерді жарақтандыра отырып, тиеу-түсіру тетіктері көзделеді. Тамақ өнімдерін тиеу-түсіру орындарында шатырлар орнатылады. Нысан аумағында келесі негізгі аймақтар бөлінеді: 1) әкімшілік, онда әкімшілік үй-жайлардың ғимараттары, бақылау өткізу пункті және жеңіл көліктің тұрағына арналған алаң орналастырылады; 2) өндірістік үй-жайлардың ғимараттары орналасқан өндірістік үй-жайлар, сондай-ақ өндірістік зертхана, медициналық пункт немесе фельдшерлік немесе дәрігерлік денсаулық сақтау пункті (тізімдік құрамға байланысты), санитарлық-тұрмыстық үй-жайлар, асхана, шатыры бар мамандандырылған көлікке арналған автотұрақ; 3) қосалқы мақсаттағы ғимараттары, қойма үй-жайлары, Жөндеу-механикалық шеберханалары, резервтік құрылыс материалдарын, қаптаманы (ыдысты) және отынды сақтауға арналған құрылыстары, қатты тұрмыстық қалдықтар мен өндіріс қалдықтарын жинауға арналған контейнерлері бар алаңшалары және аулалық дәретханалары бар шаруашылық. Экономикалық аймақ өндірістік аймаққа қатысты жел
--	--	--

	жағында орналасқан, жасыл желектермен (ағаштар, бұталар) бөлінеді. Өндірістік аумақта технологиялық процесті жүзеге асыруға байланысты емес ғимараттарды (үй-жайларды) орналастыруға жол берілмейді. 15. Өндірістік аумақты жоспарлау объектіде өнім өндіру үшін пайдаланылатын шикізаттың объектіде шығарылатын дайын өніммен қарсы немесе айқас ағындарын алып тастайды, сондай-ақ өндіріс қалдықтарымен дайын өнімнің қарсы немесе айқас ағындарын алып тастайды. Қарсы және айқас ағындарды алып тастау мүмкіндігі болмаған жағдайда, объектілердің өндірістік аумағында Техникалық құжаттамаға (технологиялық нұсқаулықтарға) сәйкес уақыт бойынша бөлінген жағдайда ағындардың қиылысуына жол беріледі. 17. Объектілер үй-жайларының жиынтығы, құрамы мен ауданы шығарылатын өнімнің түріне, түріне, мамандануына, қуатына, ассортиментіне, бейінді объектілерді технологиялық жобалау нормаларына сәйкес белгіленеді. 24. Үй-жайларды ішкі әрлеу қолдануға рұқсат етілген уытты емес әрлеу материалдарын пайдалана отырып, өндірістің пайдаланылатын технологиялық процесіне конструктивті сәйкес келетін өнім өндірудің технологиялық процестерін ескере отырып орындалады. Елді мекенде орталықтандырылған сумен жабдықтау жүйесі болмаған кезде жергілікті көздерден суды пайдалануға жол беріледі. Орталықтандырылған ыстық сумен жабдықтау жүйесі мен бу болмаған кезде жергілікті жылу көздері, су жылытқыштар орнатылады, ыстық ағынды судың, будың болуы және пайдаланылуы қамтамасыз етіледі. Объектіні канализацияланбаған және ішінара кәрізденген елді мекендерде орналастыру кезінде жергілікті (жергілікті) су бұру жүйесі көзделеді. Сарқынды суларды жинау үшін қақпағы бар люкпен жабдықталған су өткізбейтін сыйымдылықты (шұңқырды) орнатуға жол беріледі, тазарту толуына қарай жүргізіледі, оны орналастыру сарқынды суларды қауіпсіз бұру ескеріле отырып жүргізіледі. Объектінің үй-жайларында өндірістің технологиялық талаптарына, сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерге және нормалау құжаттарына сәйкес табиғи және (немесе) жасанды жарықтандыру көзделеді Өндірістік, қосалқы және тұрмыстық үй-жайлар табиғи және (немесе) жасанды желдету жүйесімен жабдыкталады ынталандыру. 16 Тарау. Тұз өндіру объектілеріне қойылатын талаптар 511. Талаптар тас тұзынан ас тұзын өндіретін,
--	---

	тұзды көлдерден өздігінен қонатын, теңіздерден және теңіз сағаларынан бассейндік тәсілмен қонатын, қайнататын, оны табиғи және жасанды тұзды ерітінділерден буландыру жолымен объектілерге қолданылады. 512. Мыс сым сынықтарының тұзға түсуін болдырмау және металл қоспаларын кетіру үшін буып-түю бункерінің алдына магниттік сепараторлар орнатылады. Туберкулезден ас тұзын алмас бұрын, ластанған беті алынып тасталады және техникалық мақсаттарда қолданылады. 513. Объектінің жабдықтары мен механизмдері тоқтағаннан кейін және іске қосар алдында ластанудан және тоттан тазартылады, содан кейін тек техникалық мақсаттар үшін пайдаланылатын тұздың аз мөлшерін қысқа мерзімді өткізу жүргізіледі. 514. Көмір, кен, әк, бояғыш, химиялық заттар мен өзге де ластаушы материалдарды тиеу кезінде пайдаланылған тасымалдағыштарды оларды алдын ала тазаламай немесе тасымалдаушы таспаны ауыстырмай-ақ, ас тұзын жылжыту үшін тұзды объектілерде пайдалануға жол берілмейді. 515. Тұз қайнату зауыттарында тұзды қайнатуға арналған агрегаттары бар үй-жайлар жылумен жабдықтау көздерінен қоршалады. 516. Буланған крендер қара тастан тазартылғаннан кейін сумен жуылады. Черный тас құлағаннан кейін бөлек қоймаға шығарылады. 517. Таспалы транспортерлер оларға жабысатын материалдан тазартуға арналған құрылғылармен жабдықталады. 518. Ұсақтау, ұнтақтау, буып-түю, тасымалдау процестері механикаландырылады. 519. Алаңдардағы тұз кесілген конус, кесілген пирамида немесе сақтауға және өлшеуге ыңғайлы басқа нысанда үйінділерге салынады. 520. Туберкулезге арналған алаңдар борттық қоршаулармен және алаңнан суды бұру үшін айналма ойықтармен жабдықталады. 521. Тұз үйінділеріндегі үйінділерге және траптарға тәсілдер қолдануға рұқсат етілген, аумақтың бетінен және тұздан жоғары көтерілетін материалдардан жасалған төсемдермен орындалады. 522. Ас тұзы мен жем тұзы йодталған. Технологиялық процесс йодтың со партиясында біркелкі таралуын қамтамасыз етеді. 523. Пісіру тұзын йодтау кезінде тағамдық қоспалар қолданылады: калий йодиді (калий йодиді) немесе калий йод қышқылы (калий йодаты), тас тұзы үшін - калий йодаты, сондай-ақ қолдануға рұқсат етілген құрамында йод бар басқа заттар. 524. Йодталған тұз үшін йодтың әлсіз иісіне жол
--	---

		беріледі. Тұрақтандырғыш (натрий тиосульфаты) қосылған тұзды +120 0С жоғары температурада кептіруге жол берілмейді.
4	«ҚР экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің Солтүстік Қазақстан облыстық орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі инспекциясы» РММ	Солтүстік Қазақстан облысы Уәлиханов ауданындағы Жамантұз ас тұзы кен орнындағы тау-кен жұмыстарының жоспарына шөгінді жыныстар кен орнының ықтимал әсерлері туралы есепті (әрі қарай – Жоба) қарап, «Солтүстік Қазақстан облыстық орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі аумақтық инспекциясы» РММ (әрі қарай -Инспекция) 6 – бөлімде хабарланғанын хабарлайды. Жобаның жоспарланған қызметінің елеулі әсеріне ұшырауы мүмкін табиғи ортаның құрамдас бөліктері және өзге де объектілер туралы ақпарат көрсетілген, дәйексөз: <i>«қамыс төсектерінің тереңдігінде сұр тырналар кездеседі... аумақта қызыл кітапқа енгізілген жануарлардың түрлері жоқ». Сұр тырна Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген.</i> Сонымен қатар инспекция жобада көрсетілген координаттарға сәйкес Жамантұз ас тұзы кен орны «Силетитениз» аңшылық шаруашылығының (әрі қарай -Аңшылық шаруашылығы) аумағында орналасқанын атап өту қажет деп санайды. Аңшылық шаруашылығының аумағында жануарлардың аңшылық түрлерінен жабайы жануарларды есепке алуға сәйкес: сібір елігі, түлкі, қарсақ, қоян, борсық, байбақ суыры (жануарлардың отарлық түрі), ондатра, Ккөгершін, бөдене, сұр кекілік, таз құрт, қаз тәрізді (үйрек, қаз) және қарақұйрық тәрізді (құмсалғыш) отряд өкілдері мекендейді. Аңшылық шаруашылығының аумағында Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген түрлердің ішінде сұр краннан басқа: кликун аққуы мен белладонна краны бар. Жоғарыда айтылғандарға байланысты, Жамантұз ас тұзы кен орнын игеру кезінде «жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі №593 Заңын (әрі қарай-Заң) басшылыққа алу қажет. Заңның 12-бабының және 17-бабының талаптарына сәйкес жануарлар дүниесінің жай-күйіне, тіршілік ету ортасына, көбею жағдайларына және жануарлардың көші-қон жолдарына әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін қызмет, оның ішінде жануарлар дүниесінің, оның мекендеу ортасының сақталуы мен өсімін молайтуды және келтірілген және келтірілген зиянның орнын толтыруды қамтамасыз ететін экологиялық талаптар сақтала отырып жүзеге асырылуға тиіс, оның ішінде сөзсіз. Сонымен қатар елді мекендерді, кәсіпорындарды, құрылыстарды және басқа да объектілерді орналастыру, жобалау және салу, өндірістік процестерді жүзеге асыру және көлік

		құралдарын пайдалану, қолданыстағы технологиялық процестерді жетілдіру және енгізу, пайдаланылмайтын, жағалаудағы, батпақты, бұталы аумақтарды шаруашылық айналымға енгізу, жерді мелиорациялау, орман ресурстары мен су объектілерін пайдалану, геологиялық-барлау жұмыстары, пайдалы қазбаларды өндіру, ауыл шаруашылығы жануарларын жаю және айдау орындарын анықтау, туристік маршруттарды әзірлеу және халықтың жаппай демалатын орындарын ұйымдастыру жануарлар дүниесі объектілерінің мекендеу ортасын және көбею жағдайларын, көпші-қон жолдары мен жануарлардың шоғырлану орындарын сақтау жөніндегі іс-шаралар көзделуге және жүзеге асырылуға, сондай-ақ жабайы жануарлардың мекендеу ортасы ретінде ерекше құндылығы бар учаскелерге қол сұғылмаушылық қамтамасыз етілуге тиіс.
5	«ҚР экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі Су ресурстары комитетінің Су ресурстарын пайдалануды реттеу және қорғау жөніндегі Есіл бассейндік инспекциясы» РММ	Жоспарланған қызметтің ықтимал әсерлері туралы есепке сәйкес, «Жамантүз-Бабеке» ЖШС-нің техникалық тұз (галита) өндіруге арналған 2013 ж. 14.03. № келісімшарты «Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің кәсіпкерлік және индустриялық-инновациялық даму басқармасы» КММ 2022 жылғы 24 наурыздағы № 6 толықтырумен (тіркеу нөмірі 2022 ж 24.03.225) жоғарыда көрсетілгенге ұзартылды жобалық құжаттарды, атап айтқанда тау-кен жұмыстарының жоспарын және тарату жоспарын уәкілетті органдармен келісу кезеңіне 2023 жылғы 15 наурызға дейінгі мерзімге келісімшартқа. Жамантүз кен орны Солтүстік Қазақстан облысы Уәлиханов ауданында орналасқан. Бұл кен орнының шекарасында Жамантүз көлі орналасқан, ол жерден техникалық тұз (галита) өндіру жоспарланып отыр Сізге бұрын хабарланғандай, Жамантүз көлінде су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары, сонымен қатар шаруашылық пайдалану режимі анықталмаған. Көлдің ауданы 27,075 км² құрайды, ал тау бөгетінің ауданы 54,88 км² құрайды, тиісінше шекараның бір бөлігі бұрылыстар шығады ҚР Жер Кодексінің 43-бабына су объектісінің жағалау сызығынан бес жүз метр шегінде орналасқан жер учаскелерін беру ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мен мемлекеттік орман қоры жерлерін және ҚР Жер кодексінің 132-бабын қоспағанда, су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары айқындалғаннан, сондай-ақ оларды шаруашылық пайдалану режимі белгіленгеннен кейін жүзеге асырылады.
6	«СҚО әкімдігінің ветеринария басқармасы» КММ	Ескертулер мен ұсыныстар жоқ
7	«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің ауыл шаруашылығы және жер қатынастары	Ескертулер мен ұсыныстар жоқ

	басқармасы» КММ	
8	«Солтүстік Қазақстан облысы бойынша экология департаменті» РММ	1. Қамту саласының 1-тармағына сәйкес геологиялық бұру учаскесінде жерасты су объектілері туралы ақпарат, сондай-ақ ҚР ЭК 224, 225-баптарында белгіленген жерасты суларын қорғау жөніндегі талаптарды сақтау жөніндегі іс-шаралар жоқ. 2. Қамту саласының 2-тармағына сәйкес Солтүстік Қазақстан облысы Уәлиханов ауданы Жамантүз көлінде су қорғау аймағы мен белдеуі белгіленбеген, шаруашылық пайдалану режимі белгіленбеген. ҚР Жер Кодексінің 43-бабына сәйкес су объектісінің жағалау сызығынан бес жүз метр шегінде орналасқан жер учаскелерін беру ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мен мемлекеттік орман қоры жерлерін қоспағанда, су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары айқындалғаннан, сондай-ақ оларды шаруашылық пайдалану режимі белгіленгеннен кейін жүзеге асырылады. Жағалау сызығын айқындау тәртібі су қорын пайдалану және қорғау, сумен жабдықтау, су бұру саласындағы уәкілетті орган бекіткен су қорғау аймақтары мен белдеулерін белгілеу қағидаларында айқындалады. Су қорғау аймақтары мен белдеулерін белгілеу тәртібі су қорғау аймақтары мен белдеулерін белгілеу қағидаларында айқындалады. 3. Қамту саласының 5-тармағына сәйкес радиациялық фон деңгейі және топырақтағы ластаушы заттардың құрамы туралы ақпараттың болмауына байланысты зерттеулер жүргізіп, жоғарыда аталған ақпаратты ұсыну қажет. Жүргізілген зерттеулер туралы деректер жоқ. 4. Есепте Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген жануарлар дүниесі өкілдерінің болуы бойынша әртүрлі оқылымдар бар. 5. Есепте кен орнын игеру тәсілі бойынша әр түрлі оқылымдар бар. 6. Ас тұзын сақтау (жинақтау) әдісі бойынша сәйкессіздіктер бар. 7. Есепте түзілетін қалдықтардың түрлері және қалдықтардың жиналатын орындары бойынша әртүрлі оқылымдар бар. Есептің 12-тармағында авариялық жағдайларды болдырмау мақсатында барлық қолданылатын жабдыққа тұрақты ағымдағы жөндеу және тексеру жүргізілетіні, жуу сұйықтығын пайдалана отырып бұрғылау жұмыстарын жүргізу жағдайларына тұрақты бақылау жүргізілетіні көрсетілген, алайда жобада осы процестер барысында түзілетін қалдықтар туралы ақпарат жоқ. Сондай-ақ, есептің осы тармағында жұмыстарды жүргізу кезінде аршылған жыныстар пайда болатындығы көрсетілген. 8. Есептің 6-тармағына сәйкес ауданда бақылау бекеттерінің болмауына байланысты қолданыстағы фондық ластануды анықтау үшін зерттеулер жүргізіп, ауаның ағымдағы жай-күйінің сипаттамасын ұсыну қажет. Есепте зерттеу деректері жоқ. 9. Есепте қызметті жүзеге асыру кезінде ландшафттың ішінара өзгеруі сөзсіз екендігі көрсетілген. ҚР Экологиялық

		кодексінің 238-бабына сәйкес жерді пайдалану кезінде экологиялық талаптардың орындалуын көздеу қажет. 10. Есепте бұзылған жерлерді қалпына келтірудің негізгі бағыттарының сипаттамасы жоқ. 11. Есепте тау-кен жұмыстарының күнтізбелік жоспарын өзектендіру қажет. 12. Жобада тұз Кішкенекөл кентіне байыту цехына тасымалданатыны көрсетілген. Егер өңдеу цехы болашақта жоспарланған қызмет болса, онда өндіруден кейін тұзды өңдеу процесін сипаттау қажет.
9	Мүдделі жұртшылық	Жоқ